

Wanneer deze bestrijding der nonnen in de practijk uitvoerbaar blijkt, dan zullen er waarschijnlijk wel eenige der van groote wortels beroofde boomen te gronde gaan. Intusschen kan deze schade buiten berekening blijven, wanneer men in *Judeich & Nitsche, Forstinsektenkunde*, Band II, p. 863 leest, hoe de non van 1845—1867 in West-Rusland en Oost-Pruisen huisgehouden heeft: »Dieser Frass hat sich im Ganzen über 7000 geographischen Quadratmeilen mit 1600 Quadratmeilen Waldungen erstreckt und 55 Millionen Klafter Holz sind abgestorben«!

A. J. VAN ROSSUM.

Strychnine-vretende kevers.

In aanvulling van het onder bovenstaanden titel door Dr. van Rossum gepubliceerde stuk, kan ik mededeelen, dat zijn op pag. 180 geuite onderstelling juist is. In het doosje met *semina strychni*, behoorende tot de *simplicia*, die door mij in '89 bestudeerd moesten worden, zaten ettelijke exemplaren van *Anobium paniceum* L., waarvan de larven in de strychnineboonen hun gedaanteverwisseling doorloopen hadden. Een der kevers heb ik nog uit een der doorvreten boonen uitgepeuterd.

D. MAC GILLAVRY.

***Rhyparia purpurata* L. (= *Arctia purpurea* L.) in Nederland.**

Op 24 Mei 1907 bevond ik mij met een vrij talrijk gezelschap op de heide te Nunspeet. Eene der dames raapte aldaar eene rups op, welke mij, bij het gezelschap als entomoloog bekend, werd aangeboden.

Ik zag dadelijk, dat het eene *beerrups* was, doch eene mij niet bekende soort, zoodat ik al dadelijk de hoop koesterde dat het iets zeer bijzonders zou zijn.

Tehuis gekomen, zette ik het dier eikeblad voor, waarvan het dadelijk met graagte begon te eten en waarbij het zich hield, ook nadat ik enkele andere planten daaraan had toegevoegd.

Na raadpleging van eenige handboeken, had ik spoedig de overtuiging gekregen, met de rups van *Rhyparia purpurata* L. te doen te hebben. Van het volwassen dier maakte ik kort daarop de volgende uitvoerige beschrijving.

Lengte ingekrompen 4 cM., uitgestrekt 5 cM. Kop klein, zwart, met een wit randje aan den clypeus, dat vooral goed zichtbaar is, als het dier eet. Voorts is de wortel der antennen ook wit. Lichaam met wratten bezet, waarop straalswijs uitstaande, niet zeer lange haren staan. Onder de loupe ziet men, dat deze haren min of meer gevederd zijn. Kleur zwart. Midden over den rug eene witte lijn, welke echter niet doorloopt, noch overal gelijk van breedte is. Eigenlijk staan op elken ring achter elkander twee witte vlekken, die van voren breed, van achteren smal zijn en onderling al of niet verbonden zijn. In de geledingen loopen zij echter nergens door. Op de zijden is het zwart met wit en geel dooreengemengd. Bezieet men het dier op een paar dM. afstand, dan wordt daardoor het beeld gevormd van eene witte zijdelijn met eene gele plek daarin op het midden van elken ring. Deze zijdelijn loopt tusschen de derde en vierde wrat (van den rug af) van elken ring door. Nauwkeuriger beschouwd, ziet men, dat het wit eigenlijk eene grootere uitbreiding heeft, doch dat het dwarse zwarte strepingen vertoont, welke het, waar dit het geval is, verduisteren, vooral op eenigen afstand gezien. Onder elk der ademhalingsopeningen staat eene schuine, overlangsche vlek. Buik grauwachtig, ten deele ook met overdwarse zwarte streepjes. Voor-

pooten zwart, buikpooten en naschuiwers bruin, zwart geteekend, vooral de naschuiwers. Op elken achterlijfsring staan aan weerszijden zes wratten; van den rug af staan 1 en 2 in 't zwart, 3 boven en 4 onder de gele vlek, 5 en 6 tusschen stigma en buikpoot. De borstringen en de laatste achterlijfsringen hebben minder wratten. De wratten zijn eigenlijk zwart gestippeld, terwijl de grondkleur lichter of donkerder is, al naarmate de wrat op een lichter of donkerder lichaamsgedeelte staat. Op de buikzijde der ringen, die pootloos zijn, staan ook nog kleine behaarde wratjes. Uiterst kenmerkend is de beharing. Reeds dadelijk valt het op, dat deze op den rug roodbruin, doch op de zijden geel is. Op wrat 1, en op wrat 2 aan de binnenzijde, staan de roodbruine haren, op wrat 2 aan de buitenzijde, alsmede op de verdere wratten, staan de gele. Voor en achter, waar zooals gezegd, minder wratten staan, is slechts eene wrat roodbruin behaard. Alleen de wratten dragen haren; overigens in het lichaam kaal.

De rups loopt vlug, rolt zich bij aanraking op, doch ontrolt zich vrij spoedig, als zij met rust gelaten wordt.

Mijne rups at tot den 27sten Mei; toen volgde eene periode van snel, zoekend rondloopen, afgewisseld door stilzitten in saamgetrokken staat. Op 30 Mei plaatste ik het dier in eene gazen kooi, waariu het dien geheelen dag nog bleef rondloopen. Des avonds ontdekte ik, dat een begin gemaakt was met het maken van een spinsel. Dit was spoedig gereed, vrij groot en luchtig, zoodat de rups en later de pop zichtbaar bleef.

Op 29 Juni vond ik den vlinder uitgekomen, die inderdaad de door mij veronderstelde soort bleek te zijn. Het was een wijfje, niet zeer groot, doch zeer krachtig geteekend. Vlucht 47 mM. Voorvleugels geel, tegen de spits en den staarthoek een weinig roodachtig. Vlekken zwart, zeer duidelijk, niet grauw, zooals bij een paar in mijn bezit zijnde uitlandsche exemplaren. Achtervleugels prachtig karmijnrood, met groote

diepzwarte vlekken. Thorax als de voorvleugels, doch iets groenachtig. Achterlijf meer oranjegeel, evenals de binnensborsbeving der achtervleugels.

Wat hare verspreiding betreft, schrijft de heer Snellen mij, dat onze soort nog niet met zekerheid uit Engeland vermeld is, hoewel zij door Wood onder de »doubtful british species« naar Stephens, *Illustr.* 2 p. 71, wordt afgebeeld. Ook uit België is zij niet bekend, volgens de laatste lijst van Belgische macrolepidoptera, door de Namensche Ent. Ver. gepubliceerd. Staudingers laatste *Catalogus* vermeldt haar van: Eur. centr. or. et or. s. et m. — Gal. c. — Helv. — Ped. — Liv. — Fen. — Dalm. — Bith. — Pont. — Arm. — Alt. — Amur. — Cor. — Jap. Dus niet eens uit West-Duitschland. Von Heinemann zegt echter »Zerstreut im Süden und Nordosten, bis Hamburg, Hannover.« Met onze vondst is dus de noordwestelijkste grens aanmerkelijk uitgebreid.

Ei, rups, pop en vlinder vindt men o.a. afgebeeld bij Rösel, *Nederlandsche uitgave*, Dl. I, p. 236, Tab. X.

J. TH. OUDEMANS.
